Vijfde Jaargang, Nummer 2 Verschijnt elke veertien dagen 21 Januarie 1933

LABORISTA ESPERANTISTO

ARBEIDER ESPERANTIST

ORGAAN VAN DE FEDERATIE VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Redaksie: Middenweg 226, Amsterdam-O. Administratie: Valentijnkade 2, Amsterdam-O. Postgiro nr. 144698, Gem. Giro A'dam F 930
Sekretariaat van de Fed. van Arbeiders-Esperantisten: Mercatorstraat 133, Amsterdam-W. In België: Tweemontstr. 124, Deurne-Antwerpen

Abonnementsprijs f 1,25 per jaar. Voor leden gratis. Prijs losse nummers f 0.05 per eksemplaar. Oplaag 3000 eksemplaren.

GEEN IMITATIE

Na de artiekelen in voorgaande nummers op deze plaats gewijd aan de propaganda voor SAT en ten doel hebbende, enig inzicht bij te brengen van de noodzakelijkheid, om zich als lid onzer Federatie, eveneens aan te sluiten bij SAT, lijkt het ons gewenst daaraan ook onzerzijds nog enige woorden te wijden.
En dan stellen we ten eerste als een konkreet feit, dat we de plicht hebben de kongresbesluiten na te leven. Niet alleen het Fed.-bestuur, niet ook alleen de afdelingsbesturen of hun leden, maar wij allen, leden en bestuurders. Hoeden we ons er niet alleen voor, dat kongresbesluiten tot een dood element worden, maar zorgen, dat ze worden uitgevoerd en nageleefd.
Tot de besluiten, die ons richting geven en tot steun zijn bij onze propaganda, en waarop we met de meeste voldoening terugzien, behoort de in ons kongres van 1929, met slechts 1 stem tegen, aangenomen konventie met SAT, welke wij in het orgaan van 7 Jan. j.l. nog eens publiseerden. Dit was 'n voor de Federatie beslissende stap.
Dat de ledenwerving voor SAT niet evenredig was aan de groei der Federatie, niemand die dat ons bestuur zal euvel duiden. Onzerzijds is gedaan wat mogelik was om de band met SAT, niet alleen van bestuurszijde maar ook door het aantal SAT-leden, zo nauw mogelik te doen zijn.
Dat alle leden en afdelingsbesturen ook dezerzijds alle nodige aktiviteit betoonden, kunnen we helaas niet zeggen. Kursusleiders hebben hun taak van voorlichters veelal te licht opgevat en dikwels meer aandacht besteed — overigens heel goed — aan taalkundige vragen, dan aan organisatoriese. Dat derhalve niet alle nieuwe leden en de kursisten een goed begrip hadden van de arbeiders-esperanto-beweging, hebben zij zich niet altijd zelf te wijten.
Zeker, vele waren ook de ongunstige faktoren. Op de voornaamste, de krisis, hoeven we niet te wijzen. Dat de krisis niet alleen direkt, maar ook indirekt zijn invloed oefent, is iets wat we wel even willen vastleggen.
Veel van wat tot voor kort nog goed was, deugt niet meer. Organisatie en organisatievormen, ternauwernood tot ontwikkeling gekomen, worden als onnut verworpen.
Anderzijds zijn er, die al te strak vasthouden aan vormen, zo als die nu eenmaal bestaan en dus ook tot voorbeeld zouden moeten dienen voor de esperantobeweging.
Zowel het een als het andere verwerpen wij. Onze lijn hebben we uitgestippeld en daaraan wensen we vast te houden zolang de ondeugdelikheid niet wordt aangetoond. Dat onze organisaties nog niet zijn zoals we gaarne zouden zien, is geen reden om, gezien onze nog betrekkelik jeugdige beweging, reeds nu terug te komen van de eenmaal ingeslagen weg. De organisatievorm van SAT deugt niet, zeiden de heethoofden die geen tijd hadden haar ontwikkeling te volgen en te bevorderen.
Dat de prinsiepes en de grondslagen van SAT, de wereldbond van arbeiders-esperantisten, geen verandering gedoogden in de door deze lieden gewenste vorm, vermocht men niet te begrijpen. Dat ook de „neutrale", of in de later gewijzigde en eigengerechtigde terminologie, „algemene" UEA slechts het persoonlike lidmaatschap kende, was een reden om ons tegen te werpen, dat we in het burgerlike zog voeren.
Dat er nu een sterke stroming is in deze UEA om een neutrale „Internationale" te stichten, waarbij dus het individuele lidmaatschap, ongeacht nationaliteit, over boord wordt gegooid en de (burgerlike) nationale organisaties de landelike afdelingen zullen uitmaken is nu eveneens een reden voor dergelike nieuwbakken, klassebewuste, anti-SAT-esperantisten, om te wijzen op.... UEA!
Wij doen daar niet aan mee! Wij willen geen imitatie van de bestaande „internationales". Deze internationale organisaties mogen hun nut hebben, hoe 't zij, of er andere organisatie mogelikheden waren of niet, hierover willen we 't nu niet hebben.
Dat ze tot grote kracht en bloei kwamen, mochten we helaas niet konstateren. De wereldoorlog leerde ons maar al te wel, tot onze schade en schande, hoezeer nationalistiese gevoelens overheersten en bij de beste wil ter wereld toenadering der arbeiders-organisaties en zeker der massaas niet mogelik was. Alles viel uiteen in nationale organisaties en partijen, ieder betogend zijn goed recht. De arbeiders-esperantobeweging wensen wij niet verdeeld te zien in nationale eenheden. Wij wensen niet het uitsluitend kontakt van bestuurslichamen onderling, hoewel dit kontakt allicht gemakkeliker zou zijn, door onze éne gemeenschappelike taal in geheel de wereld. Beletselen in talen bestaan voor ons niet, maar ook niet voor onze leden.
Dat is het wat ons in staat stelt, internationaal wegen te bewandelen, waartoe zelfs het machtigste lichaam, de sterkste organisatie niet bij machte is. Kennen wij geen talenverschil zo kennen wij ook geen verschil in nationaliteit. Bestaan er voor ons geen taalgrenzen, zo willen wij, in prinsiepe altans, ook geen onnatuurlike verdeling in nationaliteiten.
Men moge het utopisties of aanmatigend zelfs vinden, dat wij streven, in plaats van naar landen verdeelde bonden, naar één bond die niet zijn leden telt in een beperkt gebied onzer wereld, maar in gans de wereld, het enige gebied waar buiten wij niet kunnen treden.
Dit sennaciisme willen we uitdragen en bevorderen. Wij willen niet de ge-

LA KONSILANTO
pri la Esperanta Gramatiko

is nu verschenen. Bestelt dadelik.

Ge hebt in het vorige nummer de omslagtekening gezien van deze onze nieuwe uitgave.
Maar ge moet het werkje zien, 't is niet alleen keurig voor uw boekenkast, maar ook naar inhoud.
Duidelike letter, goed papier en een uitgebreide, duidelik gerangschikte inhoudsopgave, alleen reeds 4 paginaas tellende, naar woordsoort *en* alfabeties van *meer dan 70* artiekeltjes, allen van de hand van onze taalbladredakteur kdo G. J. Degenkamp.
Kortom een vraagbaak voor ieder, ook al omdat de stof in 't hollands behandeld is.
Afdelingen weten het: de verkoopprijs is f 0.85; gekartonneerd f 1.05. Hierop verlenen wij aan *onze afdelingen* 20% korting. Alle anderen ontvangen 15% echter bij bestelling en kontante betaling van min. 10 stuks.
Ieder lid, iedere kursist en ieder esperantist bezitte **LA KONSILANTO.**

Libro Servo F.L.E. Valentijnkade 2, Amsterdam (O.), Postgiro 111278.

DE SPARTAKIADE EN HET ESPERANTO.

In de Tribune van 7 Januarie lezen we:

Aan alle R.S.E.-leden in Amsterdam bericht het landelik sekretariaat, dat in opdracht van de Rode Sport Internationale, de Spartakiade deelnemers, de esperanto-taal moeten leren. Deze wereldtaal wordt de offisieele taal voor de a.s. Spartakiade.

makkelike weg der navolging, geen imitatie van bestaande machteloosheid. De eenheid der arbeiders van gans de wereld. Mooie woorden van kameraadschap en samenwerking onder zusterorganisaties hebben we niet van node, deze zou te vanzelfsprekend moeten zijn. Verwijderen de landen zich van elkaar, zo verwijderen zich opnieuw de in eendracht samenwerkenden.
De persoonlike band van internationale broederschap moet gelegd en aangekweekt worden, en alleen deze zal ons de basis zijn van wereldsolidariteit.
Versterking van dit persoonlik kontakt wensen wij te bevorderen en achten wij alleen mogelik door SAT, door haar organen, door haar pers, door haar leden. Het orgaan van SAT in handen van alle Fed.-leden. In die geest zullen we voor het naderend Fed.-kongres ook voorstellen doen. Geen individualisme, zoals men kortzichtig het wel eens noemt, willen wij. Wel organisatie, maar op wereldschaal. Dat de leden onzer Fedratie dit beseffen en er naar handelen. En dus zij men naast de Federatie lid van SAT!
Vanaf heden!

Esperanto in Kamer en Raad.

Als steeds stond Mej. Westerman (v.b.) in de Twede Kamer bij de Onderwijsbegroting voor Esperanto op de bres. Zonder sukses natuurlik, want niemand viel haar bij. De arbeidersvertegenwoordigers voelen er blijkbaar niet voor, dat ook de arbeider reeds op school een vreemde taal leert en wel een waarvan hij *nut* kan hebben.

In de Amsterdamse Gemeenteraad werd door B. en W. pre-advies uitgebracht terzake fakultatief Esperanto-onderwijs.
Voorgelicht door van Esperanto totaal onkundige inspekteurs bij het L. O., luidde dit pre-advies afwijzend, terwijl ongev. 1½ jaar geleden in een onderhoud, de toenmalige weth. van onderwijs wel voelde voor een proefneming.
Het afwijzend pre-advies werd zonder bespreking *aangenomen* met 36-5 stemmen. De voorstemmers waren de kommunisten en de rev.-sos. Voor het arbeiderskind kan er dus geen vreemde taal af.
Het ware wel wenselik geweest, dat de voorstemmers ook een woordje vóór hadden gesproken.

In Den Haag werd ook al het onderwijs ter sprake gebracht. B. en W. achten het niet verantwoord nog een vreemde taal aan het leerplan toe te voegen, zo lang het voortgezet onderwijs belast is met drie verplichte talen in de middelbare scholen en vijf dergelike talen in de gimnasia. Te overwegen is, of in overleg met het Rijksschooltoezicht, ten aanzien van ULOscholen B iets te bereiken zal zijn, luidt het verder.
Al is het wenselik, dat ook de leerlingen van vorengenoemde onderwijsinrichtingen Esperanto leren, of beter reeds kennen, dan mag men toch zeker naast die veelheid van talen voor de bevoorrechten, eisen, dat *elk arbeiderskind er één leert.*

* * *

Gratis schoollokalen!

De Gemeentebesturen van De Rijp, Purmerend en Uitgeest, stelden kosteloos schoollokalen beschikbaar voor het houden van kursussen onzer afdelingen.

Onze Handelsavondscholen.

In de „Statistiek van het voorbereidend hooger en middelbaar onderwijs 1930-1931" komen interessante sijfers voor over het onderwijs in de verschillende talen. Ook over Esperanto. Er blijkt uit, dat in totaal op twee handelsavondscholen onderwijs gegeven wordt in Esperanto aan 15 mannelike en 5 vrouwelike leerlingen, door één dosent.
De heer Wakker maakte 8 Jan. voor de Vara-mikrofoon de opmerking, dat zoveel kantoorbedienden met een mond vol tanden staan, wanneer ze in een vreemde taal moeten spreken.
Welnu, dat komt, omdat aan 58 handelsavondscholen onderwijs in 't frans wordt gegeven, aan 102 in 't duits en aan 97 in 't engels, waar resp. 3035, 6581 en 8130 leerlingen van genieten.
Van het totaal aantal leerlingen in 1930-1931 op de handelsavondscholen leerde ruim 25% frans, bijna 50% duits, ruim 62% engels en ong. 0,15% Esperanto.
Er is voor ons nog heel wat werk te verzetten, voor Esperanto z'n intrede heeft gedaan op de handelsavondscholen. Anton Limburg.

Ons Onderwijs.

In Onze Strijd lezen we in een uittreksel van een Verslag van het onderwijs over 1930:

„Voorts wordt opgemerkt, dat bij het onderwijs in de moderne talen nog niet steeds de grote waarde, die het prakties mondeling en schriftelik gebruik in onze steeds meer internationaal georiënteerde gemeenschap heeft, voldoende tot uiting komt. Vooral het spreken der taal laat meermalen te wensen over."

Hoewel men bij ons arbeiders-esperantisten, wat prakties, mondeling en schriftelik gebruik van onze wereldtaal, nog wel een lesje kan nemen, immers worden de besprekingen in onze vergaderingen en konversatie en ook onze onderlinge korrespondentie in 't esperanto gevoerd, wij kunnen er niet genoeg op aandringen, te zorgen, dat men zo iets van ons esperantisten niet kan zeggen.
Brengt uw kennis in praktijk !

AKSIE IN ROTTERDAM.

In Rotterdam verzamelde ons distrikt *1300* handtekeningen ten gunste van een verzoek gericht aan de Voorwaarts, om in dit blad een esperanto-rubriek in te voeren.
Zou de direksie der Arbeiderspers, die toch zo graag haar pers populair wil maken en elk wat wils geven, nu voldoen aan onze herhaalde verzoeken? Kongresvoorstellen in steeds groter aantal hielpen niet.

Zouden we dan een dergelike aksie niet eens over al onze afdelingen kunnen uitstrekken?

(Bij het afdrukken kregen we inzage van een antwoord der Direksie en Red. waarop we in een volgend nummer terugkomen. Red.)

Onder leiding van
Degenkamp en Faulhaber

ONS TAALBLAD

Adres:
Rietstraat 40, Utrecht

OEFENINGEN TER VERTALING.
Oefening VII.

(Voor meer gevorderden).
Elk schepsel, zelfs het redeloze, heeft de neiging in die dingen, welke hem aangenaam zijn en gemak opleveren, behagen te scheppen en ze te begeren; dit is in het biezonder met de mens het geval, in wie de aangeboren gave van het verstand de begeerte naar het goede en aangename opwekt en dit niet alleen, maar hem er ook toe brengt een groter welgevallen daarin te vinden en des te ijveriger te streven naar wat beter, aangenamer en gemakkeliker is. Bijgevolg is door de wijzen sinds lange tijd de vraag gesteld, waar het hoogste goed te vinden is, het goed, dat de menselike begeerte zou kunnen beteugelen, en waarin het bestaat; ik bedoel daarmede, dat, wanneer een mens dit hoogste goed in zijn gemoed bereikt heeft, hij daarin rust zou kunnen en moeten vinden, daar hem verder niets meer te wensen overblijft.

(Het Labyrint der Wereld en het Paradijs des Harten, Jan Amos Comenius).

BEPALINGEN VAN GESTELDHEID.
Een bepaling van gesteldheid is een bepaling, die de gesteldheid, dus toestand of hoedanigheid uitdrukt van een zelfstandigheid,
1e. onder de werking;
2e. volgens de werking en
3e. tengevolge van een werking.
Een bepaling van gesteldheid kan zowel bij het **onderwerp** als bij het **voorwerp** behoren, d.w.z. kan het onder 1, 2 en 3 genoemde zowel van het onderwerp als van het voorwerp zeggen. Zo'n bepaling kan omvatten niet alleen bijvoeglike, maar ook zelfstandige naamwoorden.

Een bepaling van gesteldheid behoort bij het gezegde en staat als zodanig steeds in de eerste naamval.
We zullen deze bepalingen in geregelde volgorde hieronder behandelen, te beginnen met de bep. van gest., behorende bij het onderwerp: en daarna die, welke bij het voorwerp behoren.
Tevens behandelen wij hieronder die gevallen, welke men in 't nederlands niet altijd onmiddellik als bep. van gest. beschouwt, doch als andere bijvoeglike bepalingen of anderszins, maar die in Esperanto wèl onder deze benaming vallen.

We krijgen dus eerst:
A. **Bep. van gest. behorende bij het onderwerp.**
Deze zijn weer te verdelen in de volgende twee groepen; 1e. waar het onderwerp zelf een handeling verricht; 2e. waar het onderwerp een handeling ondergaat.
1. **Het onderwerp verricht zelf een handeling.**
Hier geeft de bep. van gest. de gesteldheid of toestand van het onderwerp aan, die het tijdens de handeling heeft. In deze gevallen is men dikwels geneigd een bijwoord te gebruiken, daar men dan verkeerdelik de bepaling als behorende bij het werkwoord beschouwt. Integendeel, de bepaling zegt iets van het onderwerp. Men kan steeds vragen: **Hoe** is het onderwerp tijdens de werking? Om te zien, of het een bepaling van gesteldheid is, kan men proberen er *zijnde* achter te plaatsen, als: Hij wandelt alleen (*zijnde*), dus: *Li promenas sol***a**. *Li promenas sol***e** zou zijn: Hij wandelt slechts (doet niets anders).

Voorbeelden:
(In de voorbeelden is de bep. van gest. steeds **vet** gedrukt.
Bleek van toorn verliet hij ons = **Pala pro kolero** *li forlasis nin.*
Hij keerde **gezond** weer = *Li revenis* **sana.**
Hij groette **het eerst** = *Li salutis* **unua.**
Hij wandelt **alleen** = *Li promenas* **sola.**
Hij vertrok **het laatst** = *Li foriris* **(la) lasta.**
De soldaat werd **gewond** weggedragen = *La soldato estis* **vundita** *forportata.*
De twede voorzitter, die de voorzitter vervangt, leidt de vergadering = *La vicprezidanto,* **anstataŭanta la prezidanton,** *gvidas la kunvenon.*
Hier kan men ook *anstataŭant***e** zeggen, maar dan is de betekenis: *terwijl* hij de voorzitter vervangt.
Tevreden ging zij naar huis = **Kontenta** ŝi iris hejmen.
Rijken en armen worden **naakt** geboren = *Riĉuloj kaj malriĉuloj naskiĝas* **nudaj.**
Zestig jaren oud en door ieder bemind overleed hij = **Sesdekjara kaj de ĉiu amata** *li mortis.*
Diep in gedachten verzonken ging

Wat de pot schaft

Vertaald Nederlands.
Nee, ik zal het ditmaal niet hebben over het verkeerde gebruik van het woordje **jes** als vertaling van **wel**, en evenmin zal ik schrijven over het onjuiste gebruik van **teni** voor: een kongres **houden.** Over deze fouten is in „Ons Taalblad" reeds enige malen geschreven, zodat ik volstaan kan met de lezer te verwijzen naar L. E. No. 3, bladz. 23 en La Konsilanto bladz. 101.
Nu zal ik 't hebben over een andere fout, niet minder verbreid onder het Nederlandse Esperantistendom als de hierboven genoemde en naar 't schijnt even onuitroeibaar. Dit is 'm:
Enfermite (of: **enŝlosite**) mi sendas al vi la raporton de mia sekcio.
Ik herinner mij nog, hoe ik indertijd schrok, toen ik die fout voor het eerst in 'n brief tegenkwam. Ik kende de afzender als een „oppassend huisvader" zoals de geijkte term luidt, en kon daarom niet bevroeden, door welke omstandigheden dat heer de nor ingedraaid kon zijn. Was ie slaags geraakt bij een straatdemonstratie? Of had ie z'n winkeltje soms te laat opengehouden? Daar moest ik het mijne van hebben en ik besloot er eens bij zijn vrouw naar te informeren. Onderweg daarheen viel het me in, dat ik hier wel te doen kon hebben met de vertaling van een hollandisme:
Ingesloten zend ik U het rapport van onze afdeling.
Deze veronderstelling bleek niet onmogelik, want toen ik binnenkwam, stond hij achter de toonbank. De mop was echter te aardig om hem nu te bederven en ik zei: „Dag, Karel! Wat zie ik: hebben ze je weer losgelaten? Wat is er aan de hand geweest?" Hij keek me verbaasd aan. „Losgelaten?" vroeg ie, „Aan de hand geweest? Wat bedoel je?" „Nou", zei ik, „je zat toch in de dinges, of was je tuis soms stout geweest en had je vrouw je ergens ingesloten?" „Ik begrijp je niet," was zijn antwoord. „Hoe kom je daaraan?" „Wel je schrijft het zelf: hier, lees maar: „**Enfermite** mi sendas al vi la raporton de mia sekco," — waaruit ik opmaakte, dat jij ingesloten was en vanuit je sel of waar je dan ook zat, mij dat rapport toezond." „Wel nee!" zei hij, „hoe kom je er bij! Het **rapport** is natuurlik ingesloten!" „Ja, maar **dat** staat er niet! Er staat wel degelik, dat **jij** ingesloten bent!"
Toen keek ie me niet-begrijpend aan....
Is dit nu werkelik zo lastig te begrijpen? Ik geloof toch van niet. We zitten slechts vast aan een vorm, die in onze moedertaal gebruikelik is. Met behulp van de logika echter zullen we trachten ons daarvan los te maken.
Kijk eens: we kennen allen het zinnetje:
Salutinte, li foriris.
(Gegroet hebbende (of: Na gegroet te hebben) ging hij heen). „Li foriris" is de hoofdzin en „salutinte" is een bijzin en wel een **beknopte** bijzin, die, als we hem volledig maken luidt: Post kiam li estis salutinta (Nadat hij gegroet had).
De bijzin heeft nu een onderwerp gekregen, (li), dat in de beknopte bijzin (salutinte) ontbrak, of, beter gezegd: dat in de beknopte bijzin **verborgen** was. Doordat we de zin volledig maakten, is het te voorschijn gekomen en wat blijkt nu? Dat het hetzelfde onderwerp is, als dat in de hoofdzin, d.w.z. de persoon, die heenging is dezelfde als hij, die gegroet had:
Post kiam **li** estis salutinta, **li** foriris.
Hoewel in de beknopte bijzin het onderwerp niet genoemd wordt, is het ons toch wel duidelik, dat het onderwerp van de hoofdzin **(li)** eveneens het onderwerp van de bijzin is, want: Kiu foriris? **Li.** Kiu estas salutinta? Ankaŭ: **li.**
Onthoud nu dit: deelwoorden in de bijwoordelike vorm, vormen een beknopte bijzin en hebben altijd betrekking op het onderwerp van de hoofdzin:
1. Forironte, **mi** adiaŭis la gastojn.
Kiu adiaŭis? **Mi.** Kiu estis foriront a? Ankaŭ **Mi!** Volledig: Antaŭ ol **mi** foriris, mi adiaŭis la gastojn.

hij heen = **Profunde enpensiĝinta** *li foriris.*
Ernstig reeds de grijsaard op = **Serioza** *la maljunulo levis sin.*
Verwonderd keek hij mij aan = **Miriĝita** *li rigardis min.*
Verheugd dankte hij zijn redder = **Ĝojiĝita** *li dankis sian savinton.*
Ontsteld antwoordde hij = **Konsternita** *li respondis.*
In de laatste vier zinnen kan men ook gerust *seriozE*, *miriĝitE*, *ĝojiĝitE* en *konsternitE* zeggen, daar die woorden evengoed als bijwoorden behorende bij de werking beschouwd kunnen worden.

2. **Het onderwerp ondergaat een handeling.**
De bep. v. gest. geeft de toestand als gevolg van die handeling aan. Door de handeling (lijdende vorm) komt het onderwerp in een bepaalde gesteldheid, krijgt een bepaalde hoedanigheid. In 't nederlands bezigt men vóór de bepaling soms het woordje *als* of *tot*.
Voorbeelden:
Hij werd **tot erevoorzitter** gekozen = *Li estis elektata* **honora prezidanto.**
Zijn werken werden **goed** bevonden = *Liaj laboraĵoj estis rigardataj* **bonaj.**
Hij had het ongeluk **als een ongewoon mens** geboren te zijn = *Li havis la malfeliĉon estis naskita* **neordinara homo.**
Zijn bezitting is **te hoog** geschat = *Lia posedaĵo estas taksita* **tro alta.**
De beklaagde werd **onschuldig** bevonden = *La akuzito estis juĝata* **senkulpa.**
Hij werd **tot dorpsburgemeester** benoemd = *Li estis nomata* **vilaĝestro.**

In sommige dezer gevallen zou verwarring mogelik zijn met een naamwoordelik deel van het gezegde. Zo kan eigenlik: *Li estas elektita prezidanto* — betekenen: Hij is gekozen tot voorzitter (bep. van gesteldheid) als: Hij is een **gekozen** voorzitter (naamw. deel van het gezegde). Om dat te voorkomen kan men in het eerste geval zeggen: *Li estas elektita* **kiel** *prezidanto.* En in het twede geval voelt men direkt het gemis aan het lidwoord. Hier zegt men dus:*Li estas* **la** *elektita prezidanto.*

B. **Bep. v. gest., behorende bij het voorwerp.**
Ook deze kan men weer in groepen verdelen, naar gelang de soort van werkwoorden, die de bepaling voorafgaan.
Allereerst hebben we hier:

1. Bepalingen, die de gesteldheid van het voorwerp aangeven tijdens de werking. Deze komen voor na de volgende werkwoorden: *meti, havi, kapti, trinki, manĝi, trovi, doni,* ook wel: *voli, deziri*, enz., enz.

Voorbeelden:
Drink de tee niet **te heet** = *Ne trinku la teon* **tro varma.**
Men zal hem niet **levend** hebben = *Oni ne havos lin* **viva.**
Men zal hem niet **levend** in handen krijgen = *Oni ne kaptos lin* **viva.**
De dienstbode zette de vruchten **ongewassen** op tafel = *La servistino metis la fruktojn* **nelavitaj** *sur la tablon.*
Wenst ge de eieren **gekookt of rauw** = *Ĉu vi deziras la ovojn* **kuiritaj aŭ ne (kuiritaj)**?
Ik heb die zaak **goed** gevonden = *Mi trovis tiun aferon* **bona.**
Doe het wasgoed niet **nat** in de mand = *Ne metu la tolaĵon* **malseka** *en la korbon.*

2. Bepalingen, die de gesteldheid aangeven van het voorwerp, zoals het door het onderwerp wordt aangevoeld, waargenomen, gedacht.
Deze bepalingen komen voor na een waarnemingswerkwoord als: *vidi, revidi, aŭdi, percepti, senti,* ook wel: *trovi.*

(Wordt vervolgd)

DEMANDEJO.

Dem.: Welke van de volgende twee zinnen is de beste?
Li demandis al ŝi, ĉu ŝia edzo estas hejme.
Li demandis al ŝi, ĉu via edzo estas hejme?

Resp.: Beide vormen zijn evengoed. Doch men onderscheide:
De twede heet **direkte rede** d.i., men zegt **woordelik** wat gevraagd wordt. *Ĉu* leidt de vraag in; men vraagt *via;* de vraag sluit met een **vraagteken.** Er ontbreekt echter iets aan uw zin: In de direkte rede begint men hetgeen gezegd wordt met een **dubbele punt** en een **hoofdletter,** dus: *Li demandis al ŝi: „Ĉu via edzo estas hejme?"* En, zo ge ziet, plaatst men daarenboven de zin, die gezegd wordt, gewoonlik tussen **aanhalingstekens.**
De eerstgenoemde heet **indirekte rede.** Men zegt **niet** woordelik, wat gevraagd is. Het is dus geen eigenlike vraag meer: *ĉu* is nu een voegwoord, dat de bijzin met de hoofdzin verbindt. In 't nederl. zegt men: *of....*
Men krijgt dus nevens elkaar:
Hij vroeg: „Is uw man tuis?" = *Li*

2. Manĝinte en restoracio, **ni** iris al la stacidomo. Kiuj iris al la stacidomo? **Ni.** Kiuj estis manĝintaj? Ankaŭ: **Ni!** Volledig: Post kiam **ni** manĝis en restoracio, **ni** iris al la stacidomo.
3. Aŭdante tion, **ŝi** ekploris.
Kiu ekploris? **Ŝi.** Kiu estis aŭdante tion? Ankaŭ: **ŝi!** Volledig: Kiam **ŝi** aŭdis tion, **ŝi** ekploris.
De deelwoorden op **e** tonen dus een handeling aan, die het onderwerp van de hoofdzin verricht, verricht heeft of verrichten zal **naast** de handeling, die dit onderwerp reeds in de hoofdzin verricht.
Dat is niet moeilik zult U zeggen en misschien vindt U het vanzelfsprekend, dat het onderwerp in beide zinnen hetzelfde is. Maar als ieder dat zo voelde, zouden er geen fouten gemaakt worden, als b.v. de volgende: Aŭdante tion, **larmoj** venis en ŝiaj okuloj.
De bedoeling van deze zin is:
Terwijl **zij** dat hoorde, kwamen de **tranen** in haar ogen. Maar dàt geeft de Esperanto-zin niet weer. Daar staat:
Terwijl de **tranen** hoorden, kwamen zij (de tranen) in haar ogen.
Wat is het onderwerp van de hoofdzin? **Larmoj.** Nu moet dit onderwerp ook het onderwerp van de bijzin zijn, zoals we hierboven zagen: Kio venis? **Larmoj.** Kiu estis aŭdanta? Ankaŭ: **larmoj!**
Deze onzin bewijst, dat de zin niet goed gebouwd is. Als we moeten vertalen:
Terwijl zij dat hoorde, kwamen de **tranen** in haar ogen, dan moet de bijzin een **ander** onderwerp krijgen, dan de hoofdzin. Die bijzin kan dan niet in de vorm van 'n deelwoord gegoten worden, want zo'n deelwoord kan alleen slaan op het onderwerp van de hoofdzin. Die zin moet dus vertaald worden: Kiam ŝi aŭdis tion, **larmoj** venis en ŝiaj okuloj.
Wat voor de bedrijvende deelwoorden geldt, geldt ook voor de lijdende. We zeggen b.v.:
1. Salutinte, li foriris.
(Na gegroet te hebben, ging hij heen).
dus ook: 2. Salutite, li sidiĝis.
(Na gegroet te zijn, ging hij zitten).
En we vragen weer: Zin 1: Kiu foriris? **Li.** Kiu estis salutinta? Ankaŭ: **li!** Zin 2: Kiu sidiĝis? **Li!** Kiu estis salutita? Ankaŭ: **li!**
En nu zijn we aangekomen bij de fout, waarop ik hier de aandacht wil vestigen:
Enfermite, mi sendas al vi la raporton de mia sekcio.
Hiermede **wil** men zeggen, dat het rapport ingesloten is, maar in de Esperanto-zin staat heel iets anders, let maar op: Kiu sendas? **Mi.** Kiu (kio) estas enfermita? Ankaŭ: **Mi!**
Het onderwerp in een beknopte bijzin, die uit een bijwoordelik deelwoord bestaat moet immers hetzelfde zijn, als het onderwerp van de hoofdzin! Er staat dus, dat de **afzender (mi)** ingesloten is en toen een rapport van zijn afdeling verzond.
Als we willen zeggen, dat het rapport ingesloten is bij de brief, die we hebben geschreven, dan moeten we het anders uitdrukken, b.v. Mi sendas al vi **ĉi kune** la raporton de mia sekcio, of op een andere manier.
Het beste onthoudt men de regel met een paar goede voorbeelden, b.v.:
1. Enferminte la katon en la kuirejo, **mi** foriris.
   Nadat **ik** de kat in de keuken gesloten had, ging **ik** heen.
2. Enfermite en la kuirejo, **la kato** komencis miaŭi.
Nadat **de kat** in de keuken opgesloten was geworden begon **zij (de kat)** te miauwen. Vergelijk nu deze laatste zin met: Enfermite, **mi** sendas al vi, enz.
Enige jaren geleden vonden we in een verslag van een propaganda-vergadering de volgende zin:
Je la 8a Sro. Ĉe alvenis, kaj enirante, estis kantata „La Espero". 't Spijt me, dat ik die vergadering niet bijgewoond heb, want dat had ik wel eens willen zien: „La Espero" kwam binnen, en terwijl het binnenkwam, werd het gezongen!
We hebben hier te doen met een samengestelde zin: **Je la 8a Sro. Ĉe alvenis** — dat is één zin — en: „La Espero estis kantata", dat is een andere zin. Die twee zinnen worden samengevoegd door het voegwoord

demandis: „Ĉu via edzo estas hejme?" **(direkte rede).** Hij vroeg, of haar man tuis was = *Li demandis, ĉu ŝia edzo estas hejme.* **(indirekte rede).**

Dem.: Moet men, oordelende naar het meervoud van de onderwerpen in de volgende zinnen: *Du infanoj havas unu patron.*
Du homoj posedas unu domon.
D. kaj F. prizorgas unu „Taalblad" = zeggen: *viaj patro, viaj domo, viaj T.* of: *via patro, via domo, via T.?*

Resp.: Volstrekt *via.* Het bijvoeglik naamwoord = dus ook bezittelik voornaamwoord = neemt de vorm aan (enkel- of meervoud) van het woord of de woorden, waar het onmiddellik betrekking op heeft, waar het iets van zegt (hier *patro, domo* enz.), doch niet de vorm van een andere persoon of zaak (in genoemde zinnen *infanoj, homoj, D. kaj F., die natuurlik* **wel** meervoud zijn).
Maar, als een bijvoegl. naamw. betrekking heeft op *twee enkelvoudige* zelfstandige naamwoorden, die dus *tezamen een meervoud* vormen, dan is ook dat bijv. naamw. meerv., b.v.:
Viaj domo kaj ĝardeno (*viaj* betreft *domo* en *ĝardeno,* samen meervoud). Ook andersom kunnen *twee enkelvoudige* bijv. naamw. betrekking hebben op een *meervoudig* zelfst. naamwoord, b.v.:
Granda kaj malgranda libroj.
Zo moet men ook zeggen:
Du kaj duona guldenoj.
Unu kaj duona guldenoj.
Tri kvaronaj guldenoj.
Dit lijkt mij beter dan:
Unu guldeno kaj duono, want nu zegt *duono* niet, dat een halve gulden bedoeld is, maar noemt eenvoudig maar een *helft.*

ONZE GROEPAVONDEN

Ankoraŭ neniu, plaĉis al ĉiu.

Dialogoj.

Unu el la problemoj, kiuj sin trudas al ĉiu grupgvidanto kaj rompigas al li la kapon, estas la, ĉiam ripetiĝanta demando: Kiel ni aranĝu niajn grupvesperon?
Ĝi estas problemo tial, ĉar grupo, en kiu kunestas diversaĝaj kaj diverstendencaj personoj, neniam povos kontentigi ĉiujn siajn membrojn. Kio al A. plaĉas, tion B. tute ne ŝatas kaj inverse, kio al A. estas senvalora, al B. estas tre humora.
Estas tiu malsama opiniado, kiu malebligas al ni la starigon de programo, kvazaŭ regularon por ĉiuj grupoj. Sed ŝajnas al mi bone, ke ni almenaŭ sciu, *kiom eble plej multe da manieroj, laŭ kiuj* oni povos aranĝi la vesperon. Estas dezirinde, ke ĉiu grupgvidanto rakontu pri siaj spertoj kaj konkludoj por liveri materialon al aliaj.
Ĉi tiun fojon, mi volas priskribi, manieron, kiun mi aplikis en mia sekcio. En mia hejmo mi kunmetis mallongan, hollandlingvan dialogon, iomete spritan. En la grupejo estis elektataj du membroj, kiuj prenis lokon antaŭ la tabulo. Poste mi starigis min post ili, kaj sufloris la diversajn frazojn, kiujn ili devis deklami, tuj tradukante ilin. Kompreneble, mi pli atentis la tradukadon kaj la elparolon ol la „prezentadon".
Tiu maniero prezentas la jenajn avantaĝojn:

1e. ĝi devigas la membrojn paroli kaj traduki.
(Ĉar la „lernanto" ne scias la tekston kaj kvazaŭ embarase devas traduki, oni kelkfoje povas aŭdi la plej strangajn diraĵojn.)
2e. la gvidanto havas bonan okazon por instrui kaj atentigi pri diversaj ekzemploj.
(Oni povos reguli tion tute laŭ sia deziro, farante la dialogon pli kaj pli malfacila.)
3e. ĝi amuzas — kaj instruas — ankaŭ la ceterajn anojn.

Kompreneble oni povas fari tion kun pli ol du personoj. Jen maniero, kiu certe estas aplikinda kaj rekomendinda al ĉiuj gvidantoj, kiuj bone povos praktiki ĝin. G. Vrees.

KORESPONDO.

Al kdo W. A. v. d. E en 's Gr.: „Esperanto paradigmaro" estas propra eldono de l' verkinto Robert Raupp, Friedberg i.H., Germanio, prezo 1 marko, poŝtĉekkonto: 3001, Luwdigshafen ĉe Rejno.

Al kdino A. J. de H. en H. kaj kdo H. v. D. en D.: Sinceran dankon pro viaj koraj gratuloj pri la decido de l' Federacia estraro fondi propran Ekzamenan Komitaton! La decido sendube prosperigos nian movadon. Pri detaloj ni volonte poste skribos.

Al kdino G. R. en T.: Pri „naamvallen" ĝenerale kaj akuzativo speciale sekvos detala artikolo en „Ons Taalblad". Cetere la kurso de Faulhaber klarigos al vi multajn malfacilaĵojn.

Al kdo J. B. en R.: Cedi spacon por tio en „Ons Taalblad" ne ŝajnas al mi konsilinde, ĉar tio interesus nur malmultajn. Baldaŭeble mi skribos al vi persone.

Al kdo A. N. en A.: Sinceran dankon pro viaj afablaj vortoj! Mi ĝojas, ke nia laboro tiom utilas al vi. Kontentigi ĉiujn ne estas eble, sed ni klopodas kontentigi kiom eble plej multajn. Manko pri tempo estis kaŭzo, ke mi ĝis nun ne persone respondis al vi.

Al kdo A. R. en Z.: Letero baldaŭ venos. Al ĉiuj sinceran saluton! G. J. D.

kaj. Na **kaj** krijgen we dus een nieuwe zin, en die zin wordt voorafgegaan door een beknopte bijzin in de vorm van een bijwoordelik deelwoord: **enirante.** „La Espero" is het onderwerp van de hoofdzin, dus, zoals we geleerd hebben, ook het onderwerp van de beknopte bijzin. „La Espero" werd dus gezongen, terwijl het binnenkwam! Bedoeld wordt natuurlik, dat Sro. Ĉe binnentrad, maar dat staat er niet!
Het is interessant na te gaan, hoe deze fout ontstaan is. De schrijver van die zin had geleerd, dat **„Terwijl hij binnentrad",** met een deelwoord in de bijwoordelike vorm vertaald kan worden, dus met: **Enirante.** Dit is echter alleen mogelik, als het onderwerp van de hoofdzin hetzelfde is, als dat in de bijzin! B.v. Toen **hij** binnenkwam, groette **hij. Enirante, li** salutis.
Maar niet altijd kunnen we „Terwijl hij binnenkwam vertalen met **enirante.** Moet men b.v. vertalen: Toen **hij** binnenkwam, stonden **de kinderen** op, dan kan men niet zeggen: Enirante, **la infanoj** ekstaris, want de kinderen kwamen niet binnen! Dus moet men zeggen: Kiam **li** eniris, la **infanoj** ekstaris. Zo heeft de schrijver van bovengenoemd verslag in de zin 1: „Om 8 uur kwam de heer Ĉe en **terwijl hij binnentrad** werd „La Espero" gezongen", het vet gedrukte op dezelfde wijze vertaald, als hij zou gedaan hebben in 2: „Om 8 uur kwam de heer Ĉe en **terwijl hij binnenkwam,** groette **hij** (dus de heer Ĉe) naar alle kanten".
In zin 2 is het onderwerp van „terwijl **hij** binnentrad" hetzelfde als in de hoofdzin: **hij** groette naar alle kanten. Dus mogen we vertalen: **Enirante, li** salutis ĉiuflanken. In zin 1 is het onderwerp van „terwijl **hij** binnentrad" **niet** hetzelfde als in de hoofdzin, want dàt onderwerp is „La Espero".
Terwijl hij binnenkwam en dergelijke bijzinnen kunnen dus niet altijd met een bijwoordelik deelwoord worden weergegeven, zoals in de besproken zin gedaan werd.
Het is dus de invloed van onze eigen taal, die deze fout veroorzaakt. Dat deze invloed zeer groot is en zich laat gelden zonder dat we er erg in hebben blijkt wel daaruit, dat zelfs ervaren esperantisten zich aan deze fout bezondigen. Zo lezen we in: La Leono de Flandrujo blz. 146: „Aŭdante tiun parolon, larmoj fluis el la okuloj de la kavaliro".
(Do: larmoj aŭdis tiun parolon!)
Blz. 216: Demandante al si, ĉu tiu homa ombro estas Machteld aŭ iu alia, trakuris glacie malvarma tremado tra lia tuta korpo.
(Do: glacie malvarma tremado demandis al si!)
Blz. 219: Demandante al si reciproke la verŝajnan kaŭzon de tiu ĉi tumulto, servisto venis kun sciigo, ke kuriero petis permeson aperi antaŭ **ili.**
(Do: Servisto demandis al si....!).
In „Robinsono Kruso" blz. 22:
Promenante, lin kaptis la deziro bani sin.
(Do: la deziro promenis!)
Naar aanleiding van hetgeen ik in de schriftelike kursus omtrent dit onderwerp gezegd heb, zond een kursist mij een oud boekje toe, getieteld: **Handelsbrievenboek Esperanto-Nederlands.** Uitg. W. Zwagers, R'dam, 1913. Dit jaartal is een verontschuldiging voor de inhoud. Er werd destijds niet zoveel studie van de taal gemaakt als tegenwoordig, en zo was het mogelik, dat er werkjes op de markt kwamen, die beter weggebleven hadden kunnen zijn. Toch waren er ook in die dagen wel bekwame luidjes, tot oordelen in staat en ik weet nog goed, dat dit boekje bij zijn verschijnen door de vorzitter en enige leden van onze klub danig gekritiseerd werd. Verscheidene kooplieden, die in dit boekje handelsbrieven schrijven, blijken achter de tralies te zitten, want telkens leest men: **enfermite** of **enŝlosite,** mi sendas al vi....
Ik stel me heus niet voor, dat vorenstaande opmerkingen deze fout reeds dadelik zullen doen verdwijnen. Fouten hebben nu eenmaal een taai leven, vooral als ze geworteld zijn in de nationale taal. Dat bewijst weer een brief, die ik zoeven ontving, waarin de schrijver vertelt, „ke la estraro ne volís, sed la membroj **jes** volis **teni** Zamenhofan festkunvenon....
F. F.

Rigardo Returnen.

De Kees.

En 1918a mi komencis doni instruon en Leiden.
En tiu kurso vere reĝis kamaradeco. La kursanoj ne konsideris min kiel la altrangulon kaj mi eĝe profitis de tio, ĉar miaj nervoj ne estis streĉataj.
Kiel adepto de la anarĥiismo mi ofte devis fari ion, kio eĝe kontraŭis miajn principojn, sed feliĉe mi ne estis fanatika, kvankam oni ofte akuzis min.
Por atesti tion, mi sciigos la jenon.
Post la eraro de Troelstra la kapitalistoj en ĉiuj anguloj de la lando starigis burĝajn gvardiojn.
Pro tio mi perdis en „Leiden" la plej studeman kaj kleran kursanon, ĉar lia patro estis fanatika katoliko.
Por ke tiu persono ne perdiĝu por la esp. movado, mi avertis Sron Schendeler, sekretario de la katolika esp. federacio, ke li en Leiden devas kontakti kun tiu persono por starigi katolikan sekcion.
Post kelka tempo mi ricevis inviton ĉeesti la starigon de la menciita sekcio. Ankaŭ la sekretario de la Haga katolika sekcio ĉeestis, sed feliĉe ni ne konis unu la alian.
Mi skribas feliĉe ĉar en tiu kunveno mi spertis ion tre agrablan, nur pro nia reciproka nekonateco.
Tiu sekretario instigis la katolikajn ĉeestantojn lerni Esperanton por fari barilon kontraŭ la ruĝa afluo de la federacio de laboristaj esperantistoj.
Kiel ekzemplon li aldonis, ke en Hago en preskaŭ ĉiuj laboristtendencaj gazetoj oni povas legi artikoletojn en kaj pri „Esperanto".
Li kompreneble ne povis imagi al si, ke la kompilinto de tiuj artikoletoj estis la kunhelponto de la katolika propagando.
Ĉiujare dum la 1a de Majo ni disdonis 5 aŭ 6 milojn da flugfolietoj inter la manifestantojn.
Kelkfoje ni eĉ biciklis al Delft por disdoni.
En la konversaciaj kunvenoj, kiujn ni pli ol 14 jarojn seninterrompe aranĝis, ĉiam reĝis agrabla intimeco.
En la komenco la ĉefafero estis la korespondado.
Pro la malalta afrankado ĉiuj korespondis.
Bedaŭrinde estas, ke nuntempe nur kelkaj faras tion.
Ofte okazis, ke la kasisto avertis nin, ke la fundo de la kaso estas videbla; per aliaj vortoj: klopodu kiel eble plej baldaŭ kolekti monon. Listo baldaŭ estis skribata kaj prezentata al tiuj, kiuj laŭ nia opinio ankoraŭ ne tute estis senmonaj.
Ni do ofte krom nia kotizo ankaŭ devis pagi por ŝtopi la breĉon kaŭzita de la propagando.
En tiu tempo de neesperantista flanko oni akuzis min profiti de la esperanta instrudonado.
Feliĉe mi povis atesti, ke oni eraris, ĉar la kafo, kiun mi aĉetis en la kongressalono, kaj mi vizitis multajn kongresojn, mi ĉiam mem estas paginta.

(Fino sekvos).

VORTARO
DE LA BLINDAJ ESPERANTISTOJ.

Atentu. Ni ricevis informon de NOSOBE, ke la adreso de la kasisto menciita en la sendita cirkulero estas neĝusta. La domnumero estas 29 (ne 20).
Do oni sendu monsubtenon por tiu inda celo al:
P. v. d. Wel, Cronjéstraat 29, Den Haag. Poŝtkonto 194703.

ADVERTEERT IN DIT BLAD!

ESPERANTO EN DE PERS.

Hieronder vindt de lezer vermeld de door ons *ontvangen* bladen, welke door het opnemen van berichten, artiekelen, lessen enz. in belangrijke mate medewerken aan de verbreiding van het Esperanto.
Onze dank voor de geregelde toezending, waarop wij gaarne ook dit jaar rekenen. Want de kranten dienen tevens voor aanvulling van ons materiaal.
Alg. Marine Weekblad is aan zijn 26e les bezig. Onder de verenigingsberichten van *Amsterdam-Oost* verschijnen geregeld de mededelingen van onze afdeling A'dam II. In *De Bussumse Courant* had de voorzitter van onze afdeling Bussum de gelegenheid Dr. Zamenhof te herdenken en troffen we een een uitvoerig verslag aan van de gehouden Zamenhofavond. Onze kam. G. Vrees verzocht ons mede te delen, dat genoemde krant inmiddels de kapjesletters voor haar esperantokursus heeft aangeschaft. Vanzelfsprekend hadden we niet de bedoeling met onze desbetreffende bemerking de Buss. Crt. onaangenaam te wezen of te twijfelen aan haar objektiviteit t.a. der esperanto propaganda-artiekelen zoals de red. schijnt te menen. Het openstellen harer kolommen kan ons slechts verheugen.
De Fabrieksarbeider van de Nederl. Ver. v. Fabr.-arbeiders(sters) is het enige blad in de vakbeweging dat zonder ophouden de propaganda voor esperanto voert. In enige artiekelen wordt Dr. Zamenhof herdacht en de geschiedenis van zijn taal behandeld tot aan het kongres te Boulogne sur Mer. *It Forban* (Tydskrift fen it Soasiael-demokratysk Frysk Forban) deelt mede, dat in de loop van 1933 genoemd Forban een esperanto-leerboek voor friezen zal uitgeven, alsmede een fries-esp. woordenboek en het plan heeft in 't esperanto een serie werkjes het licht te doen zien onder de naam „Friesland en de wereld". De groei van de esp. beweging rechtvaardigt dat meent de red. Uit 't feit, dat de red. It Forban de helft van haar orgaan voor esperanto en artiekelen uit het esp. beschikbaar stelt, mogen we konkluderen dat onze friese kdoj zich even ijverig esperantist als fries tonen.
De Goede Tempelier verleent onze leden zowel als andere esperantisten steeds gastvrijheid in haar kolommen, af en toe iets uit L. E. ter lezing overnemend. *De Metaalbewerker* nam een (door ons aan een 50-tal arbeidersbladen gezonden) artiekel op.
De Nieuwe Apeldoornse Courant is onze beweging wel zeer gunstig gezind, als we zien, dat een der deelnemers aan het laatste SAT-kongres te Stuttgart de gelegenheid kreeg als esperanto-medewerker, gedurende enige weken vele kolommen te vullen met een beschrijving over zijn reis naar Stuttgart en van het kongres. Naast het esp. staat de nederlandse vertaling. Overigens bevindt zich in dit blad een geregelde esperanto-rubriek, ook voor kinderen, met vertaling daarnaast. *Het Veilig Spoor*, orgaan van de Ver. van Geheelonth. onder Ned. Spoor- en tramwegpersoneel geeft een beschouwing over esperanto en kondigt daarmee het begin van een esperanto-kursus in dit blad aan onder leiding van onze Utrechtse afdelingsekretaris. *De Radiogids* (VARA) heeft naar het radio-esperanto-programma een stukje over Zamenhof in verband met een uitzending ter gelegenheid van Dr. Zamenhof's geboortedag. In *Het Volk* enige berichtjes en verslagjes uit A'dam en Hilversum in verband met de voor esperanto zo belangrijke 15e Des. Voorts lezen we in het verslag van de behandeling in de Twede Kamer der Onderwijsbegroting, dat wederom de vrijheidsbondse Mej. Westerman voor esperanto in de bres stond. De arbeidersvertegenwoordigers lieten haar blijkbaar, zoals gewoonlik, in de steek.
Het sosialistiese dagblad *Vooruit* in België geeft het portret van Dr. Zamenhof en wijdt aan deze grote een artikel benevens de rubriek „Esp.-nieuwtjes". In *De Werker* (orgaan van de Alg. Ned. Mijnwerkersbond en Limb. Bestuurdersbonden) lezen we in een tot de modern georganiseerden gericht artiekel getieteld: „De toren van Babel", dat onze afdeling Heerlen ok een esperanto-kursus voor duitsers gaat houden.
Van buiten ons terrein lezen we nog in de *Telegraaf* van een rede, te Utrecht gehouden, over esperanto op de school, door een lid van de kommissie voor toezicht op het Lager Onderwijs. In *Mededelingen* van de Bond van Politieambtenaren tot Bescherming van Dieren vinden we de tekst van een leerzame lezing in 't Esp. gehouden te Cullenborg, over dierenbescherming.

NIA FEDERACIO KAJ SAT.

La 400a numero de „Sennaciulo" **16** paĝa, ilustrita, aperis. Ĝi estas belaspekta, havas riĉan enhavon, do taŭgas speciale kiel varba numero.
Mi atentigas vin, ke la distriktestraro de Amsterdam aĉetis 200 ekzemplerojn de la jubilea numero. Se vi interesiĝas pri ĝi, bonvolu turni vin al kdino H. Bishoff, Reinier Claeszenstraat 40, Amsterdam (W.).

Mi ricevis interesan proponon de kdo F. Ples. Laŭ li, ne sufiĉas propagandi nur per jubilea numero de „Sennaciulo". Li opinias, ke ni devas propagandi per ĉiu numero de nia gazeto. Li pravas.
Certe estas eble, ke ekz. la grupoj decidas aĉeti, certan kvanton de ĉiu numero de „Sennaciulo", vendante ĝin al samklubanoj, ne-SAT-anoj. Tiel la grupoj bone plenumas la konvencion inter nia Federacio kaj SAT. Tiel ili dissemas la semon, el kiu ĝermos novaj kunbatalantoj por nia Asocio.
Se ekz. ĉiuj grupoj povus vendi meznombre 10 ekz. de ĉiu numero — la Federacio nun havas 62 sekciojn — ni povus vendi 620 numerojn je 10 cendoj. Ni ne diru, ke tio ne eblas. La Federacio havas pli ol 2000 membrojn, sed nur proks. 350 el ili estas anoj de SAT. Ĉu ni ne sukcesus forvendi kelkajn centojn da gazetoj inter la 1650 ne-SAT-anoj? Se nur ni volus! Eĉ senlaborulo de tempo al tempo volos elspezi 10 cendojn por legi bonan gazeton. Mi do instigas la grupajn perantojn priparoli ĉi tiun planon en siaj grupoj. Konigu al mi la rezulton de via agado. Mi deziras al vi multan sukceson! J. W. MINKE, Veeteeltstraat 144, Amsterdam-Oost.

Voor Wol, Sajet, Kousen en Sokken naar
W. BAATEN
Oude Gracht 276, bij de Weesbrug, Utrecht
Aanbreien van voeten en maatwerk in eigen machinale brei-inrichting.

Mededelingen van het Federatiebestuur.

Sekretaris: Mercatorstr. 133, Amsterdam-W. Libro-Servo: Valentijnkade 2, Postgiro 111278. Penningmeester en Administratie L.E.: Valentijnkade 2, Amsterdam-O., Postgiro Nr. 144698.

Ons 18e kongres
vindt plaats op de beide Paasdagen, 16 en 17 April te Amsterdam. Kongresvoorstellen dienen vóór 31 Januarie a.s. bij de Federatie-sekretaris te zijn.
Omtrent de regeling leze men de mededelingen in het vorig nummer onder deze rubriek en de bepalingen in Statuten en Reglement onzer Federatie.

La Konsilanto
pri la esperanta gramatiko.
is verschenen. Met de aflevering is reeds begonnen.
Het aantal bestellingen is nog veel te klein. Hoe zit dat, hebben onze leden en kursisten geen behoefte aan zo'n werk?
Weet dat als de verkoop onvoldoende is, de Fed.-kas een geweldige strop heeft, maar daarentegen een flink saldo boekt indien de oplaag uitverkocht wordt. Dat betekent, dat onze beweging een finansieel nadeel of voordeel zal boeken, evenredig aan uw aktiviteit.
De prijs is *buitengewoon* laag. Dat komt omdat de enige kosten voor de uitgaven der Federatie slechts de drukkosten, porti, enz. zijn. Alle arbeid zowel van schrijver als verdere verzorgers wordt gratis geleverd. Dan mogen wij ook verlangen, *dat gij een paar dubbeltjes offert om daarmede veelvoudig uw geest te verrijken!*
De prijs is f 0.85 in stevig omslag; gekartonneerd f 1.05.
Afdelingen krijgen op elke hoeveelheid nog *20% korting!* Als versterking voor hun kas.
Anderen krijgen 15% bij afname van 10 en meer eks. *bij vooruitbetaling.*

In Maart
komt een geheel ander werkje, van de hand van kdo J. P. de Bruin, dat even als het vorengenoemde in het bezit moet zijn van ieder arbeider-esperantist en zeker voor eksamenkandidaten van nut is. Het is van geschiedkundige aard ter zake de esperanto beweging en in 't Esp. geschreven. De uitvoering zal geheel dezelfde zijn en ook zeer goedkoop (ongev. f 0.50).... mits men er ons niet mee laat zitten.

UIT DE AFDELINGEN.

Zie ook „Agenda". Berichten, die ook voor niet-esperantisten van belang kunnen zijn, schrijve men in 't hollands.

AFD. A'DAM II. „Ni volas Lumen".
Sekr. Weidestraat 42 (Oost).
Ekskursie op Zondag 5 Februarie. Vertrek van eindpunt lijn D om 8.30 uur presies. Wandeling over Nigtevecht enz. naar Spanderswoud bij Hilversum (eerste etappe van de Bondswandeling naar Arnhem). Afstand ruim 30 K.M. Terug per trein of tram. Vóór 18 uur weer in Amsterdam. Gasten zijn welkom.

AFD. A'DAM VIII. „Ni volas antaŭen".
Sekr. Maritszstraat 26[1], Amsterdam (O.).
Aangezien wij de laatste weken enkele onzer trouwe leden niet op de konversatieavonden hebben zien verschijnen wekken wij hierbij al onze leden op geregeld de konversatieavonden van onze klub te bezoeken, welke 's Dinsdagsavonds om 8 uur in het Jeugdhuis aan de Polderweg worden gehouden

Het Bestuur.

AFD. A'DAM X. „La Espero".
Sekr. Knollendamstraat 15[1]
Ni festis nian 2 jaran ekzistadon en intima rondo. Estis tre agrabla kunveno kaj regis kamaradeca sfero. Muziksocieto pliaglabligis la festeneton.
Kelkaj gekdoj prezentis spritajn poemetojn same kiel tendencajn. Kelke da kdinoj prizorgis la verŝadon kaj disdonadon de la ĉokoladaĵo kaj tortetoj tre bongustis al ĉiuj.
Okaze de la 2 jara ekzistado, kdo J. Vrees donacis al nia grupo substarantan klubkanton laŭ la melodio „La Proletarioj":

Nia klubkanto.

Ni havas bonan grupon,
La grupon „La Esper'."
Ni ĉiuj kunlaboris
Por ĝia plenprosper'.
Laboris ni per ĉiu fort',
Amikoj pro la sama sort'.
Plu vivu nia grupo
La grupo „La Esper"!

Komencis kun sep anoj
La grupo „La Esper',"
Rapide ĝi kreskadis
Kiel legom' el ter'.
Batalos ni ĝis la real'.
De grandioza ideal'.
Plu vivu nia grupo
La grupo „La Esper'!"

Ekzistas jam du jarojn
La grupo „La Esper',"
Ĝi disvastiĝu daŭre
Sen skismo aŭ koler'.
Floradu ĝi sen pen' aŭ pun'
Kaj tial kantas ĉiuj nun:
Plu vivu nia grupo,
La grupo „La Esper'!"

Pro tio kdo J. Vrees ricevis de la grupo libreton. Ĉiuj kunkantis ripetfoje per laŭta voĉo. Ĝi ege plaĉis al ĉiuj.
La plej bona deklaminto de poemeto ricevis post voĉdonado libreton. Finfine la prezidanto kdo Muller dankis la membraron, precipe tiujn, kiuj tiel agrable sukcesigis la festvesperon. Estis vere agrabla vespero.

La estraro.

AFD. ARNHEM. „Fidu la Estonton."
Sekr. St. Antonielaan 62.
De Zamenhof-dag is in onze afdeling dit jaar op biezondere wijze gevierd.
De afwezige leden willen wij op 't hart drukken, dat zij deze avond kennis hadden kunnen nemen van een geestdrift in onze afdeling, die zij om reden van hun geregeld wegblijven niet meer bevroed zullen hebben.
De avond werd ingezet met een vraaggesprek in 't Esperanto tusschen kdino B. Passchier en kdo H. Koch over de betekenis van de gedenkdag, over het ontstaan der taal, haar betekenis voor de arbeiders. Het doel van dit gesprek was, behalve het naar voren brengen van wetenswaardigheden, beginnelingen een inzicht te geven in de gesprekvorm der taal. Voor niet-Esperantisten werd het gesprek vertaald in 't Hollands.
Het hoogtepunt van de avond was zeer zeker de toneelopvoering „La Ĉenero", die in het kortstondig bestaan van de afdeling een gebeurtenis van belang genoemd mag worden. Kam. H. Passchier, uit wiens pen dit fragmentaries toneelspel gevloeid is, en onder wiens leiding ingestudeerd, mag zeker een belangrijk deel van deze suksesvolle avond toegekend worden. De moeilikheden, die overwonnen moesten worden, zijn redenen bewondering te hebben voor het goede, dat desondanks gegeven werd. Het opgevoerde had behalve propagandistische waarde ook voldoende speelsterkte, waard om een toneelopvoering op ruimere schaal te beleven. Het smeuïge gesprek in het 1ste bedrijf tussen een drietal arbeiders in de schaft op het werk, deed de aanwezigen van tijd tot tijd schudden van het lachen. Het sobere verhaal van de vreemdeling over zijn ervaring aan het front hoe hij aanvankelik machteloos door verschil in taal tegenover een der vijanden van zijn land staand door een Esperantowoord datzelfde taalverschil opheft, zijn vijandschap als 't ware wegwerpt, zijn vijand als zijn vriend omarmt, het gaf een gevoel van medeleven. Over het geheel genomen kunnen wij op een geslaagde Zamenhof-herdenking terugzien.

AFD. BEVERWIJK.
Sekr. Assumburgstraat 18.
De jubileumavond van 17 Des. is uitstekend geslaagd: 40 aanwezigen! Vertegenwoordigd waren de afdelingen Wormerveer, Haarlem en IJmuiden. Uit de verschillende toespraken enz. zullen we slechts noemen kdo Woud, die ons het esperanto leerde en de stoot gaf tot het oprichten onzer afdeling. Kdo Woud, onze hartelike dank!
Muziek, voordracht, spel, een bont geheel en opgewekte stemming. Vooral de kdoj Schoon en Agosti hebben hiertoe veel bijgedragen.
Afd. Beverwijk van de „Internacio" zond een schriftelike gelukwens en als aandenken 2 esperantowerken. Ook de afdeling Haarlem schonk een esperantowerk. Verder gratis boekenverloting!
Alzo kunnen wij tevreden zijn en met genoegen op deze avond terugzien. En de zwarte noot? De wegblijvers! noemde kdo v. d. Starre dit, zeer terecht, een **„skandalo"!** Hij, die niet medewerkt, werkt remmend voor de werkers! Ieder bedenke dit, dus vooruit nu, geen gelamenteer, aanpakken!

Jac. v. Wijngaarden, sekr.

AFD. DORDRECHT. „Frateco".
Hoekenessestraat 46.
Onze afdeling organiseerde op 22 Desember 1932 een briefavond om onze kursisten meer met het doel en streven der esperantobeweging te doen kennismaken. Twaalf buitenlandse „gekamaradoj" zonden ons brieven en briefkaarten. 48 personen, leden en kursisten, volgden met aandacht de mededelingen. 2 nieuwe leden.
Op 5 Januarie j.l. hield onze afdeling een huishoudelike vergadering. Aanwezig 13 leden. Uitbreiding bestuur, hetwelk tans bestaat uit: L. v. Asperen, voorzitter; H. F. W. Scholten, Hoekenessestraat 46, sekretaris; A. Wiegand, penningmeester, A Boertje en kdino v. d. Plank kommissarissen. Vastgesteld werd een huishoudelik reglement.

AFD. ENSCHEDE. „Antaŭen".
Sekr. Penninkstraat 14.
Onze afdeling heeft besloten om op 25 Januarie 1933 in jaarvergadering bijeen te komen. Zij wordt gehouden bij kdo De Bruin, G. J. v. Heekstraat 140. Weest allen present en op tijd!

AFD. GORKUM.
Sekr. Schuttersgracht 1.
Op 23 Desember j.l. heeft het bestuur een wijziging ondergaan. Swaters, door drukke werkzaamheden verhinderd het voorzitterschap nog langer waar te nemen, had ontslag als zodanig verzocht. In zijn plaats werd kdo J. Havelaar gekozen en als sekretaris B. v. d. Bruggen, Schuttersgracht 1.
Ik meen uit naam van ons allen te spreken wanneer ik hier dank breng aan kdo Swaters

voor alles wat hij als voorztter voor het esperanto gedaan heeft.
Nog een achttal weken vrienden en de kursus volgens de Cseh-metode is geëindigd en dan moeten wij op eigen wieken drijven. Prepareert u daarvoor opdat wij werkelik esperantisten worden!
Kun kuraĝo kaj forto zullen wij veel schoons van ons ideaal beleven. B. v. Bruggen.

AFD. SCHIEDAM. Sekr. Fabristraat 91 b.
Om de geboortedag van Dr. Zamenhof niet ongemerkt voorbij te laten gaan, hadden wij besloten Zamenhof te gedenken op onze klubavond, welke de 15e Desember j.l. plaats vond.
We vonden een bevriend persoon, de heer J. Carree, bereid met een filmtoestel onze avond op te luisteren. We mochten dus verwachten dat veel meer onzer leden gehoor zouden geven aan onze oproep.
Kdo v. Gink sprak vervolgens de herdenkingstoespraak uit, waarin hij het genie Zamenhof schetste niet alleen als de vervaardiger der internationale taal Esperanto, maar bovenal als mens. Spr. memoreerde hoe Zamenhof geroerd werd door het lijden der mensheid en zette op bevattelike wijze het strijden en de tegenslagen, waarmede Zamenhof te kampen had, uiteen, eindigend met een gedicht van Zamenhof „La preĝo sub la verda standardo" (Het gebed onder de groene vaan).
De voorzitter dankte namens de aanwezigen de heer J. Carree voor zijn filmprogramma en zeide, dat het hoofddoel van deze avond bereikt was als de toespraak van spreker meer belangstelling gewekt zal hebben voor ons ideaal: alle volken een taal, ons Esperanto.
Het moet me wel van het hart, dat wat het bestuur ook onderneemt of wat het ook ten koste legt om onze leden wat meer belangstelling bij te brengen voor het Esperanto, dit steeds hetzelfde resultaat heeft; er komt er niet één meer dan anders. Laten zij begrijpen, dat ze met wegblijven en onaktiviteit onze zaak nooit verder zullen brengen en vooral zij, die wel eens menen, beter te weten hoe het moet, schitteren meestal door afwezigheid.
Komaan, laat dit anders worden, laat uw bestuur niet zwoegen en alleen staan, met z'n allen zouden we bergen kunnen verzetten. Vergeet niet, dat we voor het minste wat we doen, geld moeten uitgeven. Is het daarom niet zonde dat zelfs een filmavond niet vermag onze leden en kursisten tot zich te trekken? Laat van nu af ieder aktief deelnemen en zo nodig één nieuw lid aanbrengen.... en op tijd steeds zijn kontributie betalen! Daardoor bespaart ge ook onze penningmeester nodeloze zorgen.
Kamaradece salutante, S. Verbruggen, sekr.

AFD. UTRECHT. Sekr. Rijnlaan 133.
La 15an de Decembro okazis Zamenhofvespero kiun ni organizis kune kun la neŭtrala grupo I.a. ni prezentis la teatraĵeton „La Lignovermo" kaj per tio ni rikoltis multan aplaŭdon.
La restanta parto de la vespero ni pasigis per muziko kaj komuna kantado. Ni havis instruan kaj plezuran vesperon.

AFD. ZAANDAM. „Zaandamo Antaŭen."
Sekr. Lindenlaan 43.
Onze Zamenhofvergadering, door 40 esperantisten bezocht, is goed geslaagd. Wij zullen voortgaan met het organiseren van dergelike vergaderingen. De vergadering met kdo Agosti is ook achter de rug.
De vlagkommissie deelde mede dat men ongeveer einde Maart de vlag gereed kan hebben. Het overhandigen aan de afdeling moet flink propagandisties geschieden. Plannen zijn er om aan 't einde van alle kursussen een grote openbare propaganda-avond te organiseren, welke in 't teken zal staan van „Per Esperanto por socialismo". Als het enigszins mogelik is moet de zaal van „Ons Huis" geheel vol komen. J.

AFD. U. Z. L. E. K., ZWOLLE.
Sekr. St. Jozefstraat 4.
De 15e Desember vierde onze afdleing de geboortedatum van Dro. Zamenhof in „Palvu".
Er waren plm. 90 belangstellenden aanwezig, toen kameraad Hogenbirk de bijeenkomst opende, er op wijzende wat Esperanto betekende en hoe Zamenhof er voor werkte en leed. De rede werd geëindigd met de laatste regels uit „La Vojo".
Kdino G. Kloeke deklameerde „Nova kanto" de Zamenhof. Een zangkoor onder leiding van kdo H. J. Roorda zong vervolgens: „Ventegoj hurlu ĉirkaŭ ni" en „Proletoj Unuiĝu". Daarna prelegas kdo Versluis over het leven van Zamenhof. Lieveriks vertaalde het gesprokene.
Direkt na het beëindigen van deze rede, zong een 5-tal leden de laatste drie koupletten uit „Himno" de Versluis. Dit sloeg geweldig in en doordat het koortje zich verdekt had opgesteld vormde het met de uitgesproken rede een schitterend geheel.
Daarna speelde Tjeerd Oort (piano) „Nocturne" van Leybach, waarna de aanwezigen gezamenlik „La Espero" zongen. Toen volgde de pauze en van deze gelegenheid werd druk gebruik gemaakt om het tentoonstellingsmateriaal der Federatie te bezichtigen.
Na de pauze werd er weer gezongen: „Al barikadoj" en „Kanto de l' ligo".
Volgde deklamatie van „Al la fratoj" door Hogenbirk, en wederom viool en pianomuziek van Tjeerd Oort en O. Brandsma.
Hierna werd gezamenlik „La Internacio" gezongen, waarna Tjeerd Oort en O. Brandsma het kunstzinnig deel der avond besloten met „Ständchen" van Schubert.
Na een gehouden verloting, sloot kdo Hogenbirk deze derde Zamenhofherdenking en dankte de medewerkers, vooral de 3 nietleden, voor hun moeite aan ons ideaal gegeven.
Deze herdenking is schitterend geslaagd. De stilte gedurende het optreden en het geweldige applaus na elk nummer weerspiegelde de waarde van deze avond.
De sekr.: J. Lievestro.

DISTRIKTS MEDEDELINGEN.

DISTRIKT AMSTERDAM.
Sekr. Graaf Florisstraat 13.
De funksies in het distriktsbestuur, gekozen in de distriktsvergadering van 9 Des. 1932 zijn als volgt verdeeld:
1e voorzitter: kdo Liedermooij, Sumatraplantsoen 7 I; 2e voorzitter: kdo Prins; 1e sekretaris: kdo Auerhaan, Graaf Florisstr. 13 III; 2e sekretaresse: kdo Bishoff; 1e penningmeester kdo Verheugd, Graanstraat 26; 2e penningmeester kdo Huibrechtse; Propagandist: kdo Hoogedoorn.
De afdelingsbesturen nemen goed nota van het bovenstaande.

Statistiek.
Slechts enkele afdelingen gaven ons sijfers omtrent de kursussen van deze winter. Waar blijven de andere afdelingen? Opgaven worden alsnog voor 28 Januarie 1933 ingewacht bij het sekretariaat.

Jaarvergadering.
De jaarvergadering van de afdelingsbesturen met het distriktsbestuur zal op 6 Februarie om 8.30 's avonds plaats vinden in „Huize Bob" Amstel 27, Centrum.

DISTRIKT NOORD-HOLLAND.
Sekr. Assumburgstraat 18, Beverwijk.
Zondag 8 Januarie is in Amsterdam het provinsiale distrikt samengesteld. Als bestuurders werden gekozen: J. Schoon, Haarlem, voorzitter; Schmidt, Zaandam, penningm.; Jac. v. Wijngaarden, Beverwijk, sekr.; C. Prins, Amsterdam; G. Woud, Wormerveer. Als afgevaardigden voor de Fed.-raad werden gekozen de kdoj Vrees en Van Wijngaarden.
De eerste vergadering van het distriktsbestuur wordt gehouden op 29 Jan. 's namiddags 2 uur ten huize van de penningm., kdo Schmidt, Halstraat 22 b, Zaandam.
Hebben de afdelingen het voorstel: „heffing van 5 sent per lid ineens", reeds besproken en aangenomen? Wij rekenen hierop!
Na de bestuursvergadering volgen meerdere mededelingen en voorstellen.

AGENDA

Zie ook „Uit de Afdelingen". Ieder bezoeke de vergaderingen

Amsterdam (Distrikt) 22 Jan. 4e bezoek Rijksmuseum voor de vaste deelnemers, presies 1 uur. Ingang **links.**
Amsterdam II. 24 Jan. Jaarvergadering in 't Meerhuis.
Amsterdam V. 24 Jan. kdo Prent over „La Delegacio" (Ido).
Amsterdam VIII. Iedere Dinsdag 8 uur, klubavond in 't Jeugdhuis, Polderweg.
Amsterdam XIII. 19.45-21.15 A-kursus; vervolgens jaarvergadering.
Brussel. 26 Jan. 20 uur: SAT-rondo: kolektiva korespondado. 30 Jan. 19.30 uur, afdelingsvergadering Beide in Tramwaymen, Priemstraat 17.
Enschede. 25 Jan. Jaarvergadering, G. J. v. Heekstraat 140.
Den Haag II. Dinsdagavond 8.45 uur konversatie in 't Volksgebouw.
Rotterdam (SAT) 22 Jan. 10.30 's ochtends, Botersloot 90, Ĉiuj SAT-anoj venu!
Wormerveer. 30 Jan. Kdo Agosti spreekt over: „Faŝismo".

NIEUWE UITGAVEN.

Legokajero por komencantoj.

Eldonis ALLE (Aŭstria Laborista Ligo Esperantista) Wien XXI, 1932. Prezo: 0.30 gr.
Broŝuro, per kiu la eldonisto celis doni al la kursanoj malmultekostan legolibreton.
Mi opinias, ke por tio ĝuste devas servi „Petro" kaj „Unua legolibro" de SAT, ĉar ili enhavas sufiĉan materialon, kiun sperta kursgvidanto povas krom tio uzi ne nur por komencantoj, sed ankaŭ por progesintoj.
Por kio do servas la konvencio inter SAT kaj LEA-oj, se tiuj ĉi malatentante ĝian artikolon 3, (Art. 3: Per sia kooperativo SAT eldonu ĉiujn esperantlingvajn presaĵojn....) komencos eldoni esperantlingvajn librojn en propra regiono?
Pro sama motivo mi malaprobas eldonon de Socialista kantaro, kiu kromalie sen melodioj estas neuzebla tutmondskale por la laboristaro.

Si vis pacem. Als gij de vrede wilt! Een noodzakelike beschouwing door Mr. Wilhelm Loeb.
Uitg. M. Stevens & Co., Amsterdam, 1932. Prijs f 0.15.
EFO.

ADVERTENTIES

La 4an de Jan. geedziĝis
Truus Vreeswijk
kaj
Hans Garten.
Koran dankon al ĉiuj pri la pruvoj de atento.
La nova adreso estas: Nwe. Crooswijksche weg 31 a, Rotterdam.

Dit blad wordt gedrukt bij de N.V.Vereen. Drukk. Dico
Lutmastr. 167, Amsterdam-Z., Tel. 28876
Het Adres voor Uw Esperanto-Drukwerk!